

Spory a dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru

Paragraf 14 ZP (riešenie sporov), podľa ktorého „*spory medzi zamestnancom a zamestnávateľom o nároky z pracovnoprávných vzťahov prejednávajú a rozhodujú súdy*“, možno prepojiť s § 223 ods. 5 ZP, podľa ktorého „*spory vyplývajúce z tejto dohody sa prejednávajú rovnako ako spory z pracovného pomeru*“. To znamená, že aj spory z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru prejednávajú a rozhodujú súdy (zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok).

Napríklad: Spor o nevyplatenie odmeny z dohody o pracovnej činnosti.

Príslušnosť súdu (1. stupeň)	
Vecná (kauzálna)	ktorý subjekt je oprávnený prejsť a rozhodnúť pracovnoprávny spor súd = osem vybraných okresných súdov
Miestna	ktoré kritérium je rozhodujúce pre určenie miesta (miestneho súdu), na ktorom sa pracovnoprávny spor bude rozhodovať – všeobecná príslušnosť (§ 13 Civilného sporového poriadku – všeobecný súd žalovaného) alebo osobitná príslušnosť (§ 19 Civilného sporového poriadku – napr. súd, v ktorého obvode má žalovaný miesto výkonu práce podľa dohody)

Vecná príslušnosť v pracovnoprávných sporoch (§ 23 Civilného sporového poriadku)	
konanie v individuálnych pracovnoprávných sporoch a v sporoch z kolektívnych pracovnoprávných vzťahov, štrajku a výluky	
pre obvod Krajského súdu	
v Bratislave	Okresný súd Bratislava III
v Trnave	Okresný súd Piešťany
v Trenčíne	Okresný súd Nové Mesto nad Váhom
v Nitre	Okresný súd Topoľčany
v Žiline	Okresný súd Ružomberok
v Banskej Bystrici	Okresný súd Zvolen
v Prešove	Okresný súd Poprad
v Košiciach	Okresný súd Košice II

Vzniká tu jedna právna otázka, a to ohľadom podania žaloby na neplatnosť skončenia dohody. Ustanovenie § 77 ZP sa na dohody nevzťahuje cez § 223 ods. 2 ZP, keďže v ňom nie je priamo vymenovaný. Možno však uvažovať

o tom, že ak sa spory z dohôd prejednávajú rovnako ako spory z pracovného pomeru, musí tu byť možnosť aplikovať na prerokovanie a rozhodnutie rovnaké pravidlá ako pri sporoch z pracovného pomeru. V inom prípade by sa uplatnili len pravidlá občianskeho práva procesného (Civilný sporový poriadok) a aplikovala by sa všeobecná premlčacia lehota na podanie žaloby o neplatnosť (čím by zamestnanec na dohodu mohol byť zvýhodnený oproti zamestnancovi v pracovnom pomere; podobne aj zamestnávateľ) a vyvolávalo by to právnu neistotu, keďže podľa § 77 ZP: „*Neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou, okamžitým skončením, skončením v skúšobnej dobe alebo dohodou môže zamestnanec, ako aj zamestnávateľ uplatniť na súde najneskôr v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť.*“ Lehota dvoch mesiacov je prekluzívna lehota. (§ 36 ZP ustanovuje: „*K zániku práva preto, že sa v ustanovenej lehote neuplatnilo, dochádza len v prípadoch uvedených v ... , § 77, ... Ak sa právo uplatnilo po uplynutí ustanovenej lehoty, súd prihliadne na zánik práva, aj keď to účastník konania nenamietne.*“) Paragraf 36 ZP sa na dohody vzťahuje, keďže ide o prvú časť Zákonníka práce.

V ČR sa NS ČR v obdobnej veci (ale v kontexte odlišnej právnej úpravy) v prípade **21 Cdo 1633/2009** vyslovil, že: „*na zrušení dohody o pracovní činnosti ve smyslu § 77 odst. 1 písm. d) zák. práce se nevztahuje jen právní úprava o skončení pracovního poměru způsobu uvedenými v ustanovení § 48 zák. práce; neplatnost zrušení dohody o pracovní činnosti však mohou zaměstnanec i zaměstnavatel uplatnit u soudu na základě ustanovení § 77 odst. 1 části věty před středníkem zák. práce způsobem, který pro výkon práce v pracovním poměru upravuje ustanovení § 72 zák. práce, ve lhůtě 2 měsíců ode dne, kdy měla práce konaná na základě dohody o pracovní činnosti skončit tímto rozvázáním. Přestože nejde o pracovní poměr jako takový, jedná se o jeden ze základních pracovněprávních vztahů (§ 3 zák. práce), kde je stejně jako v pracovním poměru – v zájmu právní jistoty, aby si účastníci tohoto vztahu mohli o něm sjednat jistotu v době co nejkratší“.*

Dobré mravy

Pri posudzovaní obsahu dohodnutia ohľadom dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru sa uplatňuje **inštitút dobrých mravov podľa § 15 ZP**. (Pozn.: Pozri aj § 3 ods. 1 a § 39 OZ.)

Notárska zápisnica u osôb, ktoré nemôžu písať alebo čítať

Na dohody sa vzťahuje aj § 16 ods. 1 a 2 ZP.

3.7 Dohoda o vykonaní práce

Dohodu o vykonaní práce upravuje primárne § 226 ZP.

3.7.1 Povaha dohody o vykonaní práce

Z ustanovenia § 223 ods. 1 a § 226 ZP vyplýva, o aký zmluvný typ ide v prípade dohody o vykonaní práce, na aké účely ho možno uzatvoriť.

Pri dohode o vykonaní práce ide o **prácu vymedzenú výsledkom. Zamestnanec vykoná konkrétne určenú pracovnú úlohu a zamestnávateľ tento výsledok preberie**. V princípe zamestnanec je teda zaviazaný na výsledok.

Výsledok by mal byť stanovený jeden (ušitie jedných šiat, poprípade kolekcie šiat na základe jedného zadania na začiatku), nie však opakovane (pravidelné šitie šiat na základe opakovaných pokynov zamestnávateľa). K tomuto jednému výsledku môže viesť aj **sled rôznych krokov** (úloha môže byť plnená aj po častiach – pozri § 226 ods. 4 ZP). V prípade dohody o vykonaní práce je dôležitý výsledok, ktorý sa má v určitom čase dosiahnuť.

3.7.2 Forma dohody o vykonaní práce

V prípade dohody o vykonaní práce zákon ustanovuje, čo má dohoda obsahovať (§ 226 ods. 2 ZP), že táto dohoda sa uzatvára písomne a nie je uvedené, že zamestnávateľ má jedno písomné vyhotovenie dohody vydať zamestnancovi.

Dohoda o vykonaní práce musí mať **písomnú formu** pod sankciou neplatnosti (prvá veta § 226 ods. 2 ZP). Ohľadom doložky neplatnosti možno odkázať na § 17 ods. 2 ZP, t. j. že nedodržanie písomnej formy **spôsobuje neplatnosť tejto dohody**.

Zákonník práce v § 226 ods. 2 tretia veta stanovuje, že: „*písomná dohoda o vykonaní práce sa uzatvára najneskôr deň pred dňom začatia výkonu práce*“. Ide o kalendárny deň. Zákonník práce priamo nestanovuje sankciu neplatnosti za uzavretie dohody v deň začatia výkonu práce pred samotným začatím výkonu práce.

Napríklad: Dohoda o vykonaní práce účinná od 1. 6. 2018 musí byť uzatvorená najneskôr 31. 5. 2018.

Príklad:

Zamestnávateľ uzatvoril so zamestnancom dohodu o vykonaní práce od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2019 v rozsahu 200 hodín. Práca sa však stihla vykonať za 150 hodín. Znamená to, že v ďalšej časti kalendárneho roka má k dispozícii 200 hodín alebo 150 hodín?

V tomto prípade sa možno domnievať, že rozhodujúci je skutočný rozsah výkonu práce.

Príklad:

Zamestnávateľ uzatvoril so zamestnancom dohodu o vykonaní práce od 1. 1. 2019 do 31. 8. 2019 v rozsahu 350 hodín. Práca sa však nestihla vykonať v dohodnutej dobe. Zamestnávateľ od dohody odstúpil (od začiatku). Zamestnanec vykonal prácu v rozsahu 300 hodín. Vzhľadom na nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily zamestnávateľ v októbri zvažuje uzatvorenie dohody o vykonaní práce v rozsahu 100 hodín. Keďže od dohody sa odstúpilo od začiatku, započíta sa v kalendárnom roku 2019 z tejto dohody 300 hodín/350 hodín alebo 0 hodín?

V tomto prípade sa možno domnievať, že rozhodujúci je skutočný rozsah výkonu práce bez ohľadu na to, že došlo k odstúpeniu od dohody. V opačnom prípade by zamestnávateľ uzatváral v priebehu roka niekoľko dohôd, od ktorých by akože odstupoval, a tým by obchádzal zákon.

Dve súbežné dohody o vykonaní práce**Príklad:**

Zamestnávateľ uzatvoril so zamestnancom dohodu o vykonaní práce od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2019 v rozsahu 200 hodín – na vykonanie úlohy. Môže uzatvoriť so zamestnancom paralelne ďalšiu dohodu o vykonaní práce na vykonanie inej úlohy?

V princípe Zákonník práce neobmedzuje dohodnutie dvoch súbežných dohôd o vykonaní práce, ak sa dodrží celkový rozsah 350 hodín v kalendárnom roku. Technicky je jedno, či ide o dohody, ktoré nasledujú za sebou alebo súbežne. Musí však ísť o výnimočnosť uzatvorenia takejto dohody, t. j. dohodami sa nemôže nahrádzať pracovný pomer.

Predĺženie trvania dohody o brigádnickej práci študentov

Príklad:

Dohoda o brigádnickej práci študentov bola uzatvorená na tri mesiace a zamestnávateľ potrebuje zamestnanca ešte na mesiac. Môže zamestnávateľ zamestnancovi predĺžiť trvanie dohody o brigádnickej práci študentov dodatkom alebo musí pôvodnú ukončiť a uzatvoriť novú?

Dohodu o brigádnickej práci študentov možno uzatvoriť aj na kratší čas ako je 12 mesiacov a možno ju napríklad dodatkami predlžovať, ale súhrnné doba trvania tejto dohody nemôže presiahnuť 12 mesiacov.

Opätovné uzatvorenie dohody o brigádnickej práci študentov

Príklad:

Môže zamestnávateľ, ktorý mal so študentom uzatvorenú dohodu o brigádnickej práci študentov od 1. 8. 2018 do 31. 7. 2019, uzatvoriť so študentom novú dohodu o brigádnickej práci študentov? Ak áno, na ako dlho?

Zákonník práce **neobmedzuje reťazenie dohôd**. Z tohto hľadiska zamestnávateľ môže so študentom uzatvoriť novú dohodu o brigádnickej práci študentov, a to najviac na 12 mesiacov a po jej skončení novú dohodu a pod. Podstatným je zachovanie statusu žiaka/študenta.

V tejto súvislosti možno poznamenať, že dohody sa majú uzatvárať výnimočne, takže ak by išlo o nadmerné reťazenie dohôd, zamestnanec by sa mohol obrátiť na súd o určenie, že nejde o výnimočný výkon práce, ale o pracovný pomer a žiadať prekvalifikovanie dohody na pracovnú zmluvu. Obdobne by to mohla posúdiť inšpekcia práce pri kontrole dodržiavania § 223 ods. 1 ZP.

Dohodnutie súbežných dohôd o brigádnickej práci študentov s tým istým zamestnancom

Zákonník práce uzatváranie viacerých dohôd s tým istým študentom neobmedzuje, je však potrebné brať do úvahy, že dohody možno uzatvárať len na príležitostnú činnosť vymedzenú druhom práce a cieľom nie je obchádzanie právnej úpravy pracovného pomeru (pozri aj § 39 OZ).

Deň nepretržitého odpočinku

Aplikácia § 94 ZP v kontexte dohôd nie je jednoduchá, pretože zamestnancovi sa nerobí rozvrh pracovných zmien, resp. táto povinnosť v Zákonníku práce nie je ustanovená. Identifikácia dňa nepretržitého odpočinku tak **býva odvodzovaná z obsahu dohody alebo z obvyklého určovania výkonu práce:**

- ak je v dohode ako pracovný deň dohodnutý pondelok – piatok, je dňom nepretržitého odpočinku sobota – nedeľa,
- ak v dohode nie je dohodnutý žiadny konkrétny deň práce (resp. odpočinku), ale zamestnávateľ určuje prácu len v pondelok – piatok, dá sa z toho odvodzovať, že očakávaným (obvyklým) dňom práce je pondelok až piatok a dňom odpočinku je sobota a nedeľa,
- ak už zamestnávateľ určil prácu na daný týždeň (a zamestnanec určenie akceptoval), deň pracovného pokoja je deň, kedy sa práca nemala vykonávať – hoci Zákonník práce neupravuje, koľko dní vopred zamestnávateľ také určenie robí a môže ho teda zmeniť, ak išlo o dohodu o určení práce (napr. aj v prípade, ak zamestnanec uvedené potvrdil) – táto zamestnávateľa zaväzuje,
- ak potreba práce vzniká náhodne a príležitostne, pracovným dňom je de facto každý deň.

Následne platí pre dohody aj ustanovenie § 94 ods. 3 ZP, že v deň nepretržitého odpočinku možno **nariadiť len vymedzené práce. Na výkone ostatných prác** sa zamestnávateľ a zamestnanec **môžu dohodnúť. Z tohto hľadiska v dohode už môže byť dohodnuté, že zamestnanec súhlasí aj s výkonom práce v deň jeho nepretržitého odpočinku.**

Zároveň nemožno zabudnúť na to, že v prípade dohôd je vylúčená práca nadčas, a teda ak zamestnanec na dohodu o pracovnej činnosti vykonával prácu 10 hodín týždenne v pondelok až v piatok, zamestnávateľ mu nemôže určiť ďalší výkon práce nad tento rozsah. Zmluvné strany sa však môžu dohodnúť, že hoci je v dohode dohodnutý výkon práce v pondelok až v piatok, v konkrétnom týždni sa práca vykoná v sobotu bez navýšenia rozsahu hodín v danom týždni.

De facto teda ide o zmenu dohodnutých pracovných podmienok (nie o nadčas a náhradné voľno za prácu nadčas).

5.2 Výmera dovolenky, zaokrúhľovanie dovolenky

Zamestnávateľ nie je viazaný výmerou dovolenky, ktorú ustanovuje § 103 ZP, ale môže ustanoviť [za podmienky dodržania § 224 ods. 2 písm. c) ZP] vlastnú výmeru dovolenky.

Zamestnávateľ však môže vychádzať z výmery podľa Zákonníka práce. V prípade výpočtu dní dovolenky z hľadiska zlomkov môžu vyjsť aj zlomky čísla. Vzhľadom na to, že právna úprava dovolenky sa nevzťahuje na dohody, zamestnávateľ môže rozhodnúť o zaokrúhľovaní dovolenky [nemôže však zamestnanca na dohodu zvýhodniť – § 224 ods. 2 písm. c) ZP].

Zamestnávateľ môže zvoliť matematické zaokrúhľovanie alebo zaokrúhľovanie na základe zásady výhodnosti pre zamestnanca.

Matematické zaokrúhľovanie

- zaokrúhľovanie na poldeň

Zaokrúhľovanie na poldeň	
do hodnoty 0,25 smerom dole	$0,01 - 0,25 \doteq 0$
nad 0,25 smerom hore	$0,26 - 0,75 \doteq 0,5$
do 0,75 smerom dole	$0,76 - 1,25 \doteq 1$
nad 0,75 smerom hore	

- zaokrúhľovanie na celé dni

Zaokrúhľovanie na celé dni	
do hodnoty 0,5 smerom nadol	$0,01 - 0,50 \doteq 0$
nad hodnotu 0,5 smerom nahor	$0,51 - 0,99 \doteq 1$

Zaokrúhľovanie dovolenky (ak má pracovný týždeň 5 dní)								
Pomerná časť	4 týždne		5 týždňov		6 týždňov		8 týždňov	
	poldeň	deň	poldeň	deň	poldeň	deň	poldeň	deň
1/12	1,5	2	2	2	2,5	2	3,5	3
2/12	3,5	3	4	4	5	5	6	7
3/12	5	5	6	6	7,5	7	10	10
4/12	6,5	7	8,5	8	10	10	13,5	13
5/12	8,5	8	10,5	10	12,5	12	16,5	17